

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2010-2011

28 OCTOBRE 2010

Proposition de loi permettant aux caisses d'assurances sociales de renoncer aux majorations portant sur les cotisations sociales dues par les travailleurs indépendants

(Déposée par M. André du Bus de Warnaffe)

DÉVELOPPEMENTS

La présente proposition de loi reprend le texte d'une proposition qui a déjà été déposée au Sénat le 4 février 2010 (doc. Sénat, n° 4-1621/1 - 2009/2010).

1. Délai de paiement des cotisations sociales : principe

En principe, les cotisations sociales des personnes assujetties au statut social des travailleurs indépendants doivent être versées à la caisse d'assurances sociales à laquelle le travailleur indépendant est affilié pour le dernier jour du trimestre correspondant à la période pour laquelle ces cotisations sont dues. En fait, peu importe la date à laquelle le compte de l'assujetti est débité, le seul élément important est que la caisse d'assurances sociales ait enregistré le paiement des cotisations pour le dernier jour du trimestre concerné.

2. Majorations

Si un assujetti n'a pas payé, à la fin d'un trimestre, la cotisation dont il est redevable pour ce trimestre, celle-ci ou la partie qui n'en a pas été payée est majorée de 3 % à l'expiration de chaque trimestre civil.

Aussi longtemps que cette cotisation n'a pas été entièrement payée, la majoration est appliquée à

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2010-2011

28 OKTOBER 2010

Wetsvoorstel strekkende om de sociale-verzekeringssystemen te ontslaan van de verplichting een verhoging toe te passen op de door de zelfstandigen verschuldigde bijdragen

(Ingediend door de heer André du Bus de Warnaffe)

TOELICHTING

Dit wetsvoorstel neemt de tekst over van een voorstel dat reeds op 4 februari 2010 in de Senaat werd ingediend (stuk Senaat, nr. 4-1621/1 - 2009/2010).

1. Termijn voor de betaling van de sociale bijdragen : beginsel

De sociale bijdragen van personen op wie het sociaal statuut der zelfstandigen van toepassing is, moeten aan de sociale-verzekeringssystemen waarbij de zelfstandige is aangesloten, in beginsel betaald zijn uiterlijk de laatste dag van het kwartaal waarvoor die bijdragen verschuldigd zijn. In feite heeft het geen belang op welke datum de rekening van de zelfstandige gedebiteerd wordt, het enige belangrijke is dat de betaling van de bijdragen bij de sociale-verzekeringssystemen geregistreerd is de laatste dag van het betrokken kwartaal.

2. Verhogingen

Heeft een zelfstandige zijn bijdrage op het einde van een kwartaal niet betaald, dan wordt de bijdrage die hij voor dat kwartaal verschuldigd is of het niet-betaalde deel van die bijdrage verhoogd met 3 % na het verstrijken van elk kalenderkwartaal.

Zolang die bijdrage niet volledig is betaald, wordt die verhoging bij het verstrijken van elk kalender-

nouveau à l'expiration de chaque trimestre civil suivant (article 44, § 1er, de l'arrêté royal du 19 décembre 1967 portant règlement général en exécution de l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants).

De plus, si l'assujetti n'a pas payé ou n'a pas totalement payé à la fin d'une année civile les cotisations qui lui ont été réclamées pour la première fois au cours de cette année, une majoration supplémentaire unique de 7 % est appliquée au 1er janvier de l'année civile suivant sur la partie de ces cotisations qui n'a pas été payée (article 44bis de l'arrêté royal du 19 décembre 1967 précité inséré par l'arrêté royal du 10 juillet 1996).

Le paiement des cotisations sociales et des majorations étant une obligation légale pour le travailleur indépendant, la caisse d'assurances sociales fait tout pour en assurer la perception et elle peut s'adresser à un tribunal du travail et un huissier pour y parvenir.

3. Renonciation aux majorations

Cependant, l'Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (INASTI) peut renoncer en tout ou en partie au paiement des majorations si l'une des situations suivantes est rencontrée en vertu de l'article 48 de l'arrêté royal du 19 décembre 1967 précité :

- le débiteur peut faire état d'un cas de force majeure;
- le débiteur, en raison de la nature spéciale de l'activité exercée, pouvait de bonne foi se considérer comme n'étant pas assujetti au statut social des travailleurs indépendants;
- dans tout cas digne d'intérêt.

En pratique, l'INASTI n'accorde pas de telles dispenses lorsque l'origine de la majoration est le versement tardif des cotisations sociales.

4. Objet de la proposition de loi

Le but de la présente proposition de loi n'est pas d'en revenir à la situation antérieure où l'on acceptait *de facto* les paiements des cotisations sociales jusque dans le courant de la première (voire deuxième semaine) du premier mois suivant le trimestre considéré. Ce serait retrouver l'effet pervers déjà dénoncé : ce délai accepté dans les faits devient la règle légale !

L'objectif est plutôt de ne pas pénaliser les assujettis qui paient régulièrement et dans les délais leurs cotisations sociales mais qui, une fois et pour des

kwartaal opnieuw toegepast (artikel 44, § 1, van het koninklijk besluit van 19 december 1967 houdende algemeen reglement ter uitvoering van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen).

Heeft de zelfstandige op het einde van een kalenderjaar de bijdragen die in de loop van dat jaar voor het eerst van hem zijn gevorderd, bovendien niet of niet volledig betaald, dan wordt op 1 januari van het daaropvolgende kalenderjaar een eenmalige bijkomende verhoging van 7 % toegepast op het niet-betaalde gedeelte van deze bijdragen (artikel 44bis van het bovengenoemde koninklijk besluit van 19 december 1967, ingevoegd bij het koninklijk besluit van 10 juli 1996).

Aangezien zelfstandigen wettelijk verplicht zijn om sociale bijdragen en verhogingen voor zelfstandigen te betalen, doet de sociale verzekeringskas er alles aan om ze te innen, en kan zij daarvoor een beroep doen op een arbeidsrechtbank en een deurwaarder.

3. Niet-toepassing van de verhogingen

Het Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen (RSVZ) kan er echter van afzien de verhogingen geheel of gedeeltelijk toe te passen in een van de volgende gevallen, en met toepassing van artikel 48 van het voormelde koninklijk besluit van 19 december 1967 :

- de schuldenaar kan zich beroepen op overmacht;
- de schuldenaar kon zich wegens de speciale aard van de uitgeoefende activiteit te goeder trouw beschouwen als niet-onderworpen aan het sociaal statuut der zelfstandigen;
- andere behartigenswaardige gevallen.

In de praktijk staat het RSVZ geen vrijstelling toe wanneer de verhoging het gevolg is van de niet-tijdige betaling van de sociale bijdragen.

4. Doel van dit wetsvoorstel

Wij willen zeker niet terugkeren tot de oude gewoonte toen *de facto* werd geaccepteerd dat de sociale bijdragen werden betaald tot in de loop van de eerste of zelfs de tweede week van de eerste maand volgend op het kwartaal waarvoor de bijdragen verschuldigd waren. Zo zou men immers opnieuw terecht komen in de nefaste situatie dat de in de praktijk aanvaarde termijn de wettelijke regel wordt !

Wat we wel willen is dat geen sanctie wordt opgelegd aan zelfstandigen die hun sociale bijdragen regelmatig en binnen de gestelde termijnen betalen

raisons non considérées comme « dignes d'intérêt » par l'INASTI, paient leurs cotisations sociales avec un ou deux jours de retard (exemple : un versement effectué le 26 décembre et qui, en raison de la fermeture de la banque, n'arrive sur le compte de la caisse d'assurances sociales que le 2 janvier).

Les conditions émises dans la proposition de loi (avoir payé ses cotisations sociales durant un an de façon ininterrompue, sans être redevable de majoration et sans avoir bénéficié d'une dispense de paiement de majoration) empêchent de faire de cette dérogation une règle légale de paiement tardif.

Dans la mesure où cette dérogation est définie strictement et pour éviter de recourir à la procédure plus contraignante qu'est l'introduction de la demande de dispense à l'INASTI, nous proposons que cette dispense soit accordée par la caisse d'assurances sociales elle-même, avec obligation d'information vis-à-vis de l'assujetti concerné et de l'INASTI.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 2

Cet article permet aux caisses d'assurances sociales de ne pas appliquer les majorations de 3 et 7% précitées lorsque les conditions précises reprises ci-après sont remplies :

— l'assujetti paie des cotisations sociales depuis au moins un an (quatre trimestres précédant le trimestre en cause) de façon ininterrompue;

— l'assujetti n'a pas, au cours de cette année, été redevable de majorations, même s'il a été dispensé du paiement de ces majorations par l'INASTI;

— le retard de paiement de cotisations sociales ne peut excéder cinq jours ouvrables.

Tant l'assujetti que l'INASTI doivent être informés de la décision de la caisse d'assurances sociales, puisqu'une telle dérogation ne pourra pas se renouveler avant un nouveau délai de un an (l'assujetti venant de bénéficier d'une dispense de paiement d'une majoration).

André du BUS de WARNAFFE.

*
* *

maar die een enkele keer en om redenen die door het RSVZ niet als « behartigenswaardig » worden beschouwd, hun sociale bijdragen met een of twee dagen vertraging betalen (voorbeeld : een op 26 december gedane storting die wegens de sluiting van de bank pas op 2 januari op de rekening van de sociale-verzekeringskas gecrediteerd wordt).

De voorwaarden die het wetsvoorstel stelt (zijn sociale bijdragen gedurende één jaar ononderbroken hebben betaald, geen verhoging verschuldigd zijn en niet vrijgesteld zijn van de betaling van een verhoging) zullen voorkomen dat deze afwijking verwordt tot een wettelijke regel voor het niet-tijdig betalen van de bijdragen.

Aangezien deze afwijking nauwkeurig omschreven is en om geen aanvraag tot vrijstelling bij het RSVZ te moeten indienen, wat een veel omslachtiger procedure is, stellen wij voor dat de sociale-verzekeringskas die vrijstelling zelf toestaat, onder de verplichting de betrokken zelfstandige en het RSVZ daarvan op de hoogte te brengen.

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 2

Dit artikel staat toe dat de sociale-verzekeringskassen de hierboven bedoelde verhogingen met 3 en 7% niet toepassen wanneer is voldaan aan de hiernavolgende voorwaarden :

— de zelfstandige heeft sedert ten minste één jaar (vier kwartalen voorafgaand aan het betrokken kwartaal) ononderbroken sociale bijdragen betaald;

— de zelfstandige is gedurende dat jaar nooit verhogingen verschuldigd geweest, zelfs al is hij door het RSVZ vrijgesteld van de betalingen van die verhogingen;

— de vertraging bij het betalen van de sociale bijdragen mag vijf werkdagen niet te boven gaan.

Zowel de betrokken zelfstandige als het RSVZ moeten op de hoogte worden gebracht van de beslissing van de sociale-verzekeringskas aangezien een dergelijke afwijking pas na een nieuwe termijn van één jaar toegestaan kan worden (de betrokken zelfstandige wordt immers vrijgesteld van de betaling van een verhoging).

*
* *

PROPOSITION DE LOIArticle 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Dans l'arrêté royal du 19 décembre 1967 portant règlement général en exécution de l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants, il est inséré un article 44ter rédigé comme suit :

« Art. 44ter. — Lorsque l'assujetti a régulièrement et de façon ininterrompue payé ses cotisations sociales durant les quatre trimestres précédant le trimestre en cause, sans être redevable de majorations et sans avoir bénéficié de dispense de paiement desdites majorations, et que, pour le trimestre en cause, la caisse d'assurances sociales enregistre le paiement de ses cotisations sociales avec un retard maximum de cinq jours ouvrables, la caisse d'assurances sociales peut renoncer aux majorations prévus aux articles 44, § 1er, et 44bis.

Si la caisse d'assurances sociales fait usage de cette possibilité, elle en avertit par écrit :

1° d'une part, l'assujetti dans les trente jours calendrier de l'enregistrement des cotisations sociales;

2° d'autre part, l'INASTI dans les trente jours calendrier de la notification de sa décision à l'assujetti. ».

Art. 3

La présente loi entre en vigueur le 1er janvier 2011 et s'applique, pour la première fois, pour les cotisations sociales dues pour le quatrième trimestre 2010.

8 octobre 2010.

André du BUS de WARNAFFE.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In het koninklijk besluit van 19 december 1967 houdende algemeen reglement ter uitvoering van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen wordt een artikel 44ter ingevoegd luidende :

« Art. 44ter. — Wanneer de onderworpenen zijn sociale bijdragen regelmatig en ononderbroken heeft betaald gedurende vier kwartalen die aan het betrokken kwartaal voorafgaan, hij geen verhogingen verschuldigd is geweest en niet is vrijgesteld van de betaling van dergelijke verhogingen en wanneer de betaling van zijn sociale bijdragen voor het betrokken kwartaal bij de sociale-verzekeringkas wordt geregistreerd met een vertraging van maximum vijf werkdagen, kan de sociale-verzekeringkas afzien van de in de artikelen 44, § 1, en 44bis bedoelde verhogingen.

Maakt de sociale-verzekeringkas gebruik van die mogelijkheid, dan deelt zij dat schriftelijk mee :

1° enerzijds aan de onderworpenen binnen dertig kalenderdagen na de registratie van de betaling van de sociale bijdrage;

2° anderzijds aan het RSVZ binnen dertig kalenderdagen na de kennisgeving van haar beslissing aan de onderworpenen. ».

Art. 3

Deze wet treedt in werking op 1 januari 2011 en wordt voor de eerste keer toegepast op de sociale bijdragen die voor het vierde kwartaal 2010 verschuldigd zijn.

8 oktober 2010.